

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 3. lokakuuta 2022
(OR. en)

12990/22

SOC 531
EMPL 364
ECOFIN 939
EDUC 331

ILMOITUS: I/A-KOHTA

Lähettiläjä:	Työllisyyskomitea
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea (Coreper I)/Neuvosto
Asia:	Työllisyyskomitean keskeiset viestit vuotuisen työllisyyskehitysraportin ja työllisyyskehityksen seurantavälineen pohjalta – Hyväksyminen

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä työllisyyskomitean keskeiset viestit vuotuisen työllisyyskehitysraportin ja työllisyyskehityksen seurantavälineen pohjalta, jotta neuvosto voisi hyväksyä ne 17. lokakuuta 2022.

Koko vuotuinen työllisyyskehitysraportti on asiakirjassa 12990/22 ADD 1.

Työllisyyskehityksen seurantaväline on asiakirjassa 12990/22 ADD 2.

Keskeiset työllisyyshaasteet: Työllisyyskomitean keskeiset viestit vuoden 2022 vuotuisen työllisyyskehitysraportin ja työllisyyskehityksen seurantavälineen pohjalta

1. Työllisyyskomitea on SEUT 150 artiklassa esitetyn toimeksiantonsa mukaisesti toimittanut neuvostolle vuotuisen arvioinnin EU:n työllisyystilanteesta. Arvioinnin perustana on vuoden 2022 työllisyyskehityksen seurantaväline¹, jonka avulla seurataan tavoitteiden saavuttamisessa tapahtunutta edistymistä ja määrittellään keskeiset työllisyyshaasteet ja hyvät työmarkkinatulokset koko EU:ssa ja kussakin jäsenvaltiossa.
2. Vuoden 2022 työllisyyskehityksen seurantavälineessä otetaan ensimmäistä kertaa huomioon työllisyyttä ja aikuiskoulutusta koskevat vuoteen 2030 ulottuvat EU:n yleistavoitteet, joita Euroopan komissio ehdotti Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa ja jotka saivat EU:n johtajilta myönteisen vastaanoton Portossa toukokuussa 2021 pidetyssä sosiaalialan huippukokouksessa ja kesäkuun 2021 Eurooppa-neuvostossa. Seurantavälineessä otetaan nyt huomioon myös yleistavoitteisiin liittyvät kansalliset tavoitteet, jotka jäsenvaltiot ovat asettaneet komission yksiköiden kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen ja jotka esiteltiin TSTK-neuvostossa kesäkuussa 2022. TSTK-neuvoston kesäkuussa 2021 hyväksymien vuoden 2030 yleistavoitteiden ja sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun tarkistettujen pääindikaattorien sisällyttäminen edellytti useita mukautuksia työllisyyskehityksen seurantavälineen vuoden 2022 versioon².
3. Työllisyyskomitea ja työllisyyskomitean indikaattorityöryhmä jatkavat seurantavälineidensä tarkastelua TSTK-neuvoston maaliskuussa 2022³ työllisyyskomitealle ja sosiaalisen suojelun komitealle esittämän kehotuksen mukaisesti; niitä kehoitettiin jatkamaan työtään seuranta- ja vertailuanalyysia koskevien puitteiden kehittämiseksi ja nykyisten seurantavälineiden yhdenmukaistamiseksi edelleen.

¹ Työllisyyskehityksen seurantaväline hyödyntää yhteisen arviointikehyksen tuloksia. Yhteinen arviointikehyks on indikaattoreihin perustuva arviointijärjestelmä, jonka työllisyyskomitea, sosiaalisen suojelun komitea ja komissio ovat kehittäneet yhdessä ja joka kattaa työllisyyspolitiikan suuntaviivojen yleiset ja erityiset politiikan alat. Sen tavoitteena on tunnistaa helposti näiden alojen keskeiset haasteet ja hyvät työmarkkinatulokset ja tukea jäsenvaltioita niiden prioriteettien määrittämisessä.

² Sen lisäksi, että tämän vuoden työllisyyskehityksen seurantavälineessä vuoden 2020 yleistavoitteet ja kansalliset tavoitteet päivitettiin vuodelle 2030, toinen tärkeä muutos on 15–29-vuotiaiden NEET-asteen lisääminen sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun pääindikaattoreiden ja vahvistetun nuorisotakuun mukaisesti.

³ Ks. neuvoston asiakirja 6933/22.

4. Vuoden 2022 työllisyyskehityksen seurantavälineen tärkeimmistä tuloksista esitetään yhteenveto vuotuisessa työllisyyskehitysraportissa 2022. Ne täydentävät työllisyyskomitean päätelmiä neuvoston antamien maakohtaisten suositusten ja muiden neuvoston suositusten täytäntöönpanoa koskevasta monenvälisestä valvonnasta eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.
5. Työmarkkinat kärsivät vuonna 2020 erityisesti joissakin jäsenvaltioissa koronaviruspandemian ja sen hillitsemiseksi tarvittujen toimenpiteiden vuoksi. Covid-19-kriisin vaikutusta työmarkkinoihin ovat kuitenkin lieventäneet jäsenvaltioiden ja EU:n nopeat ja päättäväiset toimet. Vuoden 2022 työllisyyskehityksen seurantavälineen tulokset osoittavat, että talouden elpyminen covid-19-kriisistä näkyi vahvasti työmarkkinoilla vuonna 2021. Sekä työssäkäyvien määrä että tehtyjen työtuntien kokonaismäärä EU:ssa kasvoivat merkittävästi vuoden aikana.
6. EU:n 20–64-vuotiaiden työllisyysaste alkoi jälleen nousta vuonna 2021 ja saavutti covid-19-pandemiaa edeltäneen tason eli 73,1 prosenttia, kun se oli 71,7 prosenttia vuonna 2020 ja 72,7 prosenttia vuonna 2019. Lähes kaikissa jäsenvaltioissa työllisyysaste (20–64-vuotiaat) nousi vuonna 2021 vuoteen 2020 verrattuna. Lisäksi vuonna 2021 EU:n 27 jäsenvaltiosta 16:ssa työllisyysaste (20–64-vuotiaat) saavutti tai ylitti vuonna 2019 mitatun pandemiaa edeltäneen tason.
7. EU27-maiden työvoimaosuus 15–64-vuotiaiden ikäryhmässä laski 0,9 prosenttiyksikköä (vuositasolla) eli 72,3 prosenttiin vuonna 2020, mutta vuonna 2021 se nousi 73,6 prosenttiin. Tämä johtui pääasiassa naisten ja 55–64-vuotiaiden osallistumisesta työmarkkinoille. Naisten (15–64-vuotiaat) työvoimaosuus pysyi kuitenkin lähes 10 prosenttiyksikköä alhaisempana kuin samaan ikäryhmään kuuluvien miesten.
8. Työttömyysaste (15–74-vuotiaat) laski EU:ssa 0,2 prosenttiyksikköä 7 prosenttiin vuonna 2021. Lisäksi EU:n 15–24-vuotiaiden työttömyysaste laski 1 prosenttiyksikön vuonna 2021 16,6 prosenttiin (se on kuitenkin edelleen 1 prosenttiyksikön korkeampi kuin vuonna 2019). Covid-19-kriisi on vaikuttanut nuoriin suhteessa enemmän myös siksi, että he ovat yliedustettuina tilapäisissä työsuhteissa työskentelevien joukossa, johon vaikutukset ovat kohdistuneet erityisen voimakkaasti. Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15–29-vuotiaiden (NEET-nuoret) osuus vuonna 2021 laski EU:ssa 0,9 prosenttiyksikköä 13,1 prosenttiin, kun se oli 14 prosenttia vuonna 2020 ja 12,9 prosenttia vuonna 2019.

9. Heinäkuussa julkaistun komission kesän 2022 talousennusteen (väliennuste) mukaan reaalin BKT kasvaa EU:ssa 2,7 prosenttia vuonna 2022 ja 1,5 prosenttia vuonna 2023. Tämä on vähemmän kuin toukokuussa julkaistussa kevään 2022 talousennusteessa arvioitiin, ja taloudelliseen toimintaan ja inflaatioon liittyvät riskit riippuvat Ukrainan sodan kehityksestä ja erityisesti sen vaikutuksista Euroopan kaasutoimituksiin. Kevään talousennusteen mukaan EU:n työllisyyden odotetaan kasvavan 1,2 prosenttia tänä vuonna ja 0,7 prosenttia vuonna 2023, kun taas EU:n työttömyysasteen ennustetaan laskevan edelleen 6,7 prosenttiin tänä vuonna ja 6,5 prosenttiin vuonna 2023. Vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen työllisyysluvut ovat erittäin myönteisiä, mutta ne eivät (täysin) kuvasta Ukrainan sodan vaikutusta. Lisäksi EU:hun sotaa pakenevien ihmisten odotetaan tulevan työmarkkinoille vähitellen niin, että vaikutukset näkyvät konkreettisesti vasta ensi vuodesta alkaen.
10. Euroopan komissio julkaisi 4. maaliskuuta 2021 tiedonannon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta. Siinä hahmotellaan konkreettisia toimia, joilla jäsenvaltiot ja EU jatkavat pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa yhteisin toimin, kumpikin oman toimivaltansa mukaisesti. Toimintasuunnitelmassa ehdotettiin muun muassa kolmea vuoden 2030 loppuun mennessä saavutettavaa EU:n yleistavoitetta, jotka koskevat työllisyyttä, aikuiskoulutusta ja köyhyyden vähentämistä. Tavoitteena on, että vähintään 78 prosenttia 20–64-vuotiaasta väestöstä on työllisiä, vähintään 60 prosenttia aikuisista (25–64-vuotiaat) osallistuu vuosittain koulutukseen ja köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa olevien määrä pienentyy vähintään 15 miljoonalla (vuoteen 2019 verrattuna).
11. Euroopan komissio kehotti jäsenvaltioita määrittelemään työllisyyttä, aikuiskoulutusta ja köyhyyden vähentämistä koskevat kansalliset tavoitteensa toimintastrategioidensa laatimiseksi ja yhteisten pyrkimysten edistämiseksi. Kesäkuuhun 2022 mennessä kaikki jäsenvaltiot olivat määritelleet ja toimittaneet komissiolle kansalliset tavoitteensa komission yksiköiden kanssa käytyjen kahdenvälisten keskustelujen ja työllisyyskomiteassa ja sosiaalisen suojelun komiteassa edeltävinä kuukausina käydyin kahden monenvälisen keskustelun jälkeen. TSTK-neuvoston ministerit esittelivät nämä kansalliset tavoitteet ja keskustelivat niistä kesäkuun 2022 kokouksessa.

12. Jäsenvaltioiden esittämät kansalliset työllisyysastetavoitteet ovat yleisesti ottaen erittäin kunnianhimoisia. Useimpien jäsenvaltioiden tavoitteet vastaavat vähintään vuoteen 2030 mennessä saavutettavaa EU:n 78 prosentin yleistavoitetta, ja esitettyjen tavoitteiden perusteella työllisyyttä koskeva EU:n vuoden 2030 yleistavoite on saavutettavissa (kansallisten tavoitteiden painotettu keskiarvo on 78,5 prosenttia). Jäsenvaltiot, joissa alkuperäinen työllisyysaste on alhainen, ovat asettaneet keskimäärin kunnianhimoisempia tavoitteita lähtötilanteeseensa nähden, mikä on tärkeää, jotta voidaan varmistaa ylöspäin tapahtuva lähentyminen tulevan vuosikymmenen aikana. Vuoden 2021 työllisyysaste oli EU:n 78 prosentin yleistavoitetta korkeampi jo kahdeksassa jäsenvaltiossa.
13. Useimmat jäsenvaltiot ovat asettaneet aikuiskoulutukseen osallistumisen lisäämisen alalla kunnianhimoiset kansalliset tavoitteet, jotka kuvastavat vihreästä ja digitaalisesta siirtymästä johtuvia haasteita ja mahdollisuuksia. Tämä koskee erityisesti monia maita, joiden lähtötaso on matalampi, mikä tukee ylöspäin tapahtuvaa lähentymistä unionissa. On tärkeää huomata, että aikuisten osallistumista koulutukseen edeltävien 12 kuukauden aikana koskevat viimeisimmät indikaattoriarvot ovat peräisin erityisestä aikuiskoulutustutkimuksesta vuodelta 2016. EU:n työvoimatutkimuksesta tuli uusi tietolähde vuonna 2022, ja uudet arvot saadaan vuonna 2023. Tästä syystä jotkin jäsenvaltiot ovat noudattaneet varovaista lähestymistapaa kansallisten tavoitteidensa asettamisessa. Kun toimitetut kansalliset tavoitteet lasketaan yhteen (käyttäen väestöön perustuvia painoarvoja), tason havaitaan jäävän hieman, noin 2,4 prosenttiyksikköä EU:n vuoden 2030 tavoitetasosta (57,6 prosenttia verrattuna 60 prosenttiin).

14. Jäsenvaltioiden temaattisten painopisteiden osalta vuoden 2022 työllisyyskehityksen seurantavälineen tarkastelu viittaa useisiin keskeisiin työllisyyshaasteisiin. Osaamisen ja elinikäisen oppimisen alan haasteet liittyvät pääasiassa osaamisen kohtaanto-ongelmaan ja vähäiseen koulutukseen osallistumiseen. Koulutusjärjestelmien tapauksessa keskeisimpiä ongelmia ovat koulutustulosten riippuvuus sosioekonomisesta taustasta ja heikot perustaidot. Työmarkkinoille osallistumisen alalla on havaittu haasteita, myös erityisryhmien osalta. Joissakin maissa haasteet liittyvät työttömyysetuuksien toimivuuteen ja/tai vero- ja etuusjärjestelmien vaikutukseen työmarkkinoille osallistumiseen (esim. matalapalkkaloukut, työttömyysloukut). Sukupuolten tasa-arvon alalla suurin huolenaihe ovat sukupuolten väliset sitkeät työllisyyserot, kun taas työ- ja yksityiselämän tasapainon alalla keskeisiä kysymyksiä ovat hoitopalvelujen tarjonta ja käyttö sekä vanhemmuuden vaikutus työmarkkinoille osallistumiseen. Työmarkkinoiden segmentoituminen on edelleen huolenaihe joissakin jäsenvaltioissa, samalla kun haasteita liittyy myös aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan ja julkisten työvoimapalvelujen toimintaan.
15. Analyysissä määritellään myös EU:n yhteisiä seurattavia kehityssuuntauksia ja viimeaikaisia myönteisiä kehityskulkuja. Työllisyyskehityksen seurantaväline tuo esiin erityisesti seuraavia myönteisiä kehityskulkuja vuosina 2020–2021: kokonaistyöllisyyden kasvu 18 jäsenvaltiossa; 20–64-vuotiaiden työllisyysasteen nousu 21 maassa; keski- tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden aikuisten osuuden kasvu 17 jäsenvaltiossa; korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen suorittamisen lisääntyminen 13 maassa; elinikäiseen oppimiseen osallistumisen lisääntyminen 22 maassa (koulutukseen neljän edeltävän viikon aikana osallistuneiden 25–64-vuotiaiden aikuisten osuus). Kolmen vuoden ajan pitkän aikavälin kehityksen tarkastelu vahvistaa osan näistä vuotuisista suuntauksista.
16. Työllisyyskehityksen seurantaväline osoittaa kuitenkin myös joitakin kielteisiä suuntauksia kaudella 2020–2021: työvoiman ulkopuolelle jääminen ja osa-aikatyö henkilökohtaisten ja perhevelvollisuuksien vuoksi on lisääntynyt 13 jäsenvaltiossa, työttömien köyhyysriskiaste on noussut 11 jäsenvaltiossa ja 15–24-vuotiaiden nuorten NEET-aste on noussut 11 maassa.

17. Työllisyyskomitea muistuttaa, että sen kesäkuun 2022 TSTK-neuvostolle antamassa vuoden 2022 eurooppalaista ohjausjaksoa koskevassa horisontaalisessa lausunnossa todettiin, että komission 23. toukokuuta hyväksymä vuoden 2022 kevätpaketti, jossa jäsenvaltioille annetaan myös maaraaportit ja muita kuin finanssipolitiikkaa koskevia maakohtaisia suosituksia, on tervetullut paluu kattavaan eurooppalaiseen ohjausjaksoon. TSTK-neuvoston toimivaltaan kuuluvilla aloilla, jotka liittyvät esimerkiksi työllisyysaasteisiin, maakohtaisten suositusten määrä on kuitenkin pienempi kuin edellisillä ohjausjaksoilla. Työllisyyskomitea toteaa, että tämä kuvastaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa laadittujen elpymis- ja palautumissuunnitelmien kokonaisvaltaista luonnetta.
18. Työllisyyden alalla kevätpakettiin sisältyi seitsemän koulutusta ja osaamista koskevaa suositusta, jotka ovat erityisen tärkeitä osaamisvajeen ja osaamisen kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseksi sekä osallistavan ja kestäväen kasvun varmistamiseksi covid-19-pandemian jälkeisessä tilanteessa ja ottaen huomioon tarve varmistaa oikeudenmukainen vihreä ja digitaalinen siirtymä. Huomiota kiinnitettiin myös verotuksen oikeudenmukaisuuteen (5 maakohtaista suositusta), jolla voidaan tukea osallistavampaa ja kestävämpää kasvumallia ja vähentää työnteon pidäkkeitä, sekä työmarkkinoille integroitumiseen ja osallistumiseen muun muassa parantamalla sukupuolten tasa-arvoa (3 maakohtaista suositusta) ja jatkamalla heikoimmassa asemassa olevien ryhmien integroimista (3 maakohtaista suositusta) sekä puuttamalla työmarkkinoiden segmentoitumiseen (2 maakohtaista suositusta). Lisäksi ehdotettiin kahta maakohtaista suositusta, jotka koskevat työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun tehostamista ottamalla työmarkkinaosapuolet aktiivisemmin mukaan päätöksentekoon, kun taas nuorisotyöllisyydestä tai palkoista ja vähimmäispalkan määrittämisestä ei esitetty erityisiä suosituksia. Kevätpaketti sisälsi myös horisontaalisia viittauksia tarpeeseen vastata Ukrainasta pakenevien ihmisten välittömiin tarpeisiin, ja siinä mainittiin maaliskuussa 2022 käyttöön otettu tilapäistä suojelua koskeva direktiivi. TSTK-neuvosto hyväksyi kesäkuussa 2022 maakohtaisten suositusten työllisyys- ja sosiaalipoliittiset näkökohdat. Neuvosto hyväksyi vuoden 2022 maakohtaiset suositukset heinäkuussa 2022.
19. Työllisyyskomitean viimeaikainen monenvälinen valvontatyö osoittaa, että jäsenvaltiot ovat toteuttaneet uudistuksia kaikilla politiikan aloilla, jotka työllisyyskehityksen seurantaväline on määritellyt ensisijaisiksi, mutta haasteita on edelleen jäljellä, kuten vuoden 2022 maakohtaisissa suosituksissa korostetaan.

20. Jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön tai aikovat ottaa käyttöön toimenpiteitä, joilla vahvistetaan täydennys- ja uudelleen koulutuspolitiikkoja ja digitaalista koulutusta, laajennetaan tuki heikommassa ja haavoittuvassa asemassa oleviin väestöryhmiin ja lisätään julkisissa työvoimapolymuissa työskentelevän henkilöstön määrää. Uusia aktiivisen työvoimapolitiikan toteutusmalleja olisi kehitettävä asianmukaisesti, jotta voidaan varmistaa muun muassa yhdenmukainen tuki työmarkkinoilta kauimmas etääntyneille ihmisille. Vastaavasti joidenkin ryhmien (kuten vähän koulutetut, naiset, nuoret ja ikääntyneet työntekijät) tavoittaminen on edelleen haasteena monissa jäsenvaltioissa. Päätöksenteon tueksi monien jäsenvaltioiden on myös vahvistettava aktiivista työvoimapolitiikkaa koskevia seuranta- ja arviointijärjestelmiään.
21. Kriisi ei ole muuttanut merkittävästi työmarkkinoiden segmentoitumisen keskeisiä suuntauksia, jotka vaikuttavat usein muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin. Määräaikaaisessa työsuhteessa olevat työntekijät olivat eniten alttiita työpaikan menetykselle kriisin ollessa pahimmillaan, koska heillä oli heikompi suoja talouden häiriöitä vastaan. Monissa jäsenvaltioissa vastentahtoisesti määräaikaaisessa työsuhteessa olevien työntekijöiden osuus on edelleen suuri (kriisin pienentävästä vaikutuksesta huolimatta) ja määräaikaisten tai epätyypillisten työsuopimusten muuntaminen vakituksiksi työsuopimuksiksi on yhä hyvin vähäistä, mikä osoittaa, että työmarkkinoilla on rakenteellisia esteitä, jotka haittaavat sujuvaa siirtymistä työmarkkinoilla. Taloudellisesti riippuvaisten itsenäisten ammatinharjoittajien osuus on useissa maissa edelleen korkea, ja heihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tehokas työsuhdeturvalainsäädäntö on edelleen keskeinen tekijä pyrittäessä ehkäisemään tai vähentämään sääntelyn aukkoja tavanomaisen ja epätyypillisen työn välillä ja puuttumaan segmentoitumiseen. Tämä on tärkeää myös uusien työn muotojen, kuten alustatyön, osalta, sillä niiden asianmukainen sääntely on tärkeää oikeudenmukaisten työolojen varmistamiseksi.
22. Työn verotuksen osalta jäsenvaltiot ovat kriisin johdosta mukauttaneet työn verotusta ja kannustimia lisätäkseen heikossa asemassa olevien ryhmien osallistumista työmarkkinoille. Joissakin jäsenvaltioissa työhön kohdistuvaa verorasitusta on kevennetty voimakkaasti erityisesti pieni- ja keskituloisten osalta, joskus verojärjestelmien kattavien uudistusten avulla. Jotkin jäsenvaltiot ovat raportoineet myös edistymisestä vero- ja etuusjärjestelmien piirteisiin liittyvien toisen tulonsaajan työnteon esteiden vähentämisessä.

23. Pandemian jälkeen alkaneen elpymisen ympäristössä ja Ukrainan sodan vaikutuksiin liittyvistä kielteisistä talousnäkymistä huolimatta Euroopan työmarkkinoilla on yhä enemmän työvoimapulaa eivätkä ammattitaidon kysyntä ja tarjonta aina kohtaa. Tämän vuoksi jäsenvaltiot ovat tehostaneet pyrkimyksiään edistää osaamisen kehittämistä koulutusjärjestelmien eri vaiheissa kiinnittäen erityistä huomiota digitaalisiin taitoihin. Monet jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tai ovat toteuttamassa ammatillisen koulutuksen kattavia uudistuksia, joilla pyritään muun muassa integroimaan ammatillinen koulutus kattavampaan aikuiskoulutusjärjestelmään, joka vastaa työmarkkinoiden tarpeita. Lisäksi on hyväksytty toimenpiteitä ammatillisen koulutuksen joustavuuden lisäämiseksi esimerkiksi vahvistamalla sen modulaarisuutta.
24. Aikuiskoulutukseen osallistumisen vähäisyys edellyttää uusia toimia, kun otetaan huomioon vuoteen 2030 ulottuva EU:n tavoite. Oppimiseen ja koulutukseen osallistumisen esteitä ovat muun muassa motivaation puute, taloudelliset rajoitteet sekä vaikeudet sovittaa koulutusaika yhteen työ- ja yksityiselämän kanssa. Tämän alan uudistuksia on käynnissä kaikissa jäsenvaltioissa, ja joihinkin niistä liittyy hyvin kattava pitkän aikavälin visio. Useimmissa maissa investoinnit digitaalisiin infrastruktuureihin ovat viime vuosina mahdollistaneet etäopiskelun tarjonnan lisäämisen. Toisissa tapauksissa on otettu käyttöön pieniä osaamiskokonaisuuksia tai modulaarista koulutusta. Toiset jäsenvaltiot hyödyntävät taloudellisia kannustimia, myös henkilökohtaisten koulutustilien muodossa, kannustaakseen aikuisia hyödyntämään oppimismahdollisuuksia. Monet jäsenvaltiot ovat myös lisänneet koulutustarjontaa työssä käyville ja erityisesti niille, jotka ovat vaarassa joutua siirtymään asuinseuduiltaan.
25. Kouluopetuksessa tehdään covid-19-pandemian aikana jo toteutettujen toimenpiteiden pohjalta investointeja digitaalisen infrastruktuurin ja digitaalisten välineiden vahvistamiseksi. Etusijalle asetetaan myös muita heikommassa asemassa oleville oppijoille annettavan tuen lisääminen sekä koulutusjärjestelmien laadun ja osallistavuuden parantaminen, vaikka lisätoimia tarvitaan edelleen, jotta koulutusalan rakenneuudistukset voidaan panna täysimääräisesti täytäntöön. Joillakin jäsenvaltioilla on edelleen merkittäviä haasteita, sillä koulutustuloksista käy ilmi perustaitojen heikko taso ja tulosten epätasaisuus.

26. Ottaakseen huomioon covid-19-kriisin suhteettomat vaikutukset nuoriin jäsenvaltiot ovat pitäneet kiinni vahvasta poliittisesta sitoutumisesta entistä vahvemman nuorisotakuun täytäntöönpanoon. Haasteita on kuitenkin edelleen. Kriisin nuoriin ja erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin nuoriin jättämät jäljet osoittavat, että on tärkeää tavoittaa työmarkkinoiden ulkopuolella olevat ja muita heikommassa asemassa olevat nuoret, jäljempänä 'NEET-nuoret'. Yksimielisyys vallitsee siitä, että koulunkäynnin keskeyttämistä ja työmarkkinoiden ulkopuolelle jäämistä on tärkeää vähentää ennaltaehkäisevästi. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä työmarkkinoiden ulkopuolella oleviin naisiin sekä syrjäisillä tai maaseutualueilla asuviin NEET-nuoriin ja nuoriin, joilla on monia sosioekonomisia esteitä. Nuorisotakuun tarjousten laatu on parantunut useimmissa maissa, ja hyviä tuloksia on rekisteröity niiden kyvyssä tarjota nuorille vakaa työllisyys. Joissakin jäsenvaltioissa kiertäminen⁴ nuorisotakuujärjestelmissä on kuitenkin edelleen huolestuttavan yleistä.
27. Monissa Euroopan maissa on edelleen haasteena kasvattaa naisten osuutta työmarkkinoilla muun muassa lisäämällä heidän työtuntiansa määrää ja kaventamalla sukupuolten välisiä työllisyyseroja. Vanhemmuuden tai hoivavelvoitteiden merkittävä vaikutus naisten työvoiman tarjontaan useimmissa EU-maissa osoittaa, että varhaiskasvatuksen ja pitkäaikaishoidon heikko saatavuus on yksi suurimmista esteistä sukupuolten tasapuolisempien työmarkkinoiden saavuttamisessa. Vaikka varhaiskasvatukseen osallistumista ja sen laatua parantavia toimenpiteitä on yleisesti tehostettu kaikkialla Euroopassa ja EU on keskimäärin saavuttanut Barcelonan tavoitteet, alle 3-vuotiaiden lasten osallistuminen viralliseen lastenhoitoon on edelleen erittäin vähäistä monissa jäsenvaltioissa. Väestön ikääntyessä pitkäaikaishoidon palvelujen laajentaminen on uusi haaste, joka menee vielä pidemmälle kuin tavoite lisätä naisten osallistumista työmarkkinoille.

⁴ Kiertämisellä tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että nuoret palaavat nuorisotakuujärjestelmiin useita kertoja.

28. Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja niiden osallistumista koskevassa työllisyyskomitean arvioinnissa korostettiin, että on tärkeää varmistaa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun keskeinen rooli ja mennä niiden kuulemisessa ja osallistumisessa pelkkää muodollista prosessia pidemmälle. Joissakin maissa on edelleen tarpeen puuttua niiden elinten hajanaisuuteen, joissa kuuleminen tapahtuu, ja ennen kaikkea varmistaa kaikkien työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden riittävä edustus.
29. Työllisyyskomitea katsoo, että eurooppalainen ohjausjakso on edelleen tehokas koordinoituväline kestävän ja osallistavan talouskasvun, kilpailukyvyn, työllisyyden, osaamisen ja riittävän sosiaalisen suojelun ja osallisuuden edistämiseksi erityisesti vihreää ja digitaalista siirtymää ja väestörakenteen muutosta silmällä pitäen sekä covid-19-pandemian jälkimainingeissa ja Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan aiheutuneessa ennennäkemättömässä geopoliittisessa tilanteessa.
30. Vuoden 2023 eurooppalaisella ohjausjaksolla olisi edelleen vastattava nykyisiin ja tuleviin työmarkkinahaasteisiin, myös nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa ja makrotalouden epävarmoissa näkymissä, samalla kun tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää. Kuten työllisyyskehityksen seurantavälineestä ilmenee, vuoden 2030 yleistavoitteiden saavuttamiseksi on puututtava rakenteellisiin haasteisiin, jotka liittyvät työmarkkinoille osallistumiseen ja aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan, koulutukseen, osaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen, vero- ja etuusjärjestelmien toimivuuteen, sukupuolten tasa-arvoon ja työ- ja yksityiselämän tasapainoon sekä työmarkkinoiden segmentoitumiseen.